

قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال مصوب ۱۳۸۲

ماده ۱ - به موجب این قانون وزارت جهاد کشاورزی موظف است به منظور حفاظت از منافع ملی، ساماندهی امر کنترل و گواهی بذر و نهال و حفظ حقوق مالکیت معنوی به نژادگران، نسبت به شناسائی و ثبت ارقام جدید گیاهی و کنترل و نظارت بر امور بذر و نهال کشور اقدام نماید.

ماده ۲ - برای اجرای مفاد این قانون، مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال (که از این پس « مؤسسه » نامیده می شود) در سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی و با استفاده از امکانات فیزیکی و کارکنان موجود وزارت جهاد کشاورزی و زیر نظر هیأت امناء سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی تأسیس می شود. شناسائی، ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال در کشور منحصراً توسط این مؤسسه انجام خواهد شد.

تبصره ۱ - ترکیب هیأت امناء سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی به شرح زیر خواهد بود:

- وزیر جهاد کشاورزی

- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

- معاون وزیر و رئیس سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی و یک نفر از معاونین اجرائی وزارت جهاد کشاورزی به انتخاب وزیر جهاد کشاورزی.

- دو نفر از اعضاء برجسته هیأت علمی دانشگاهها به معرفی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

- سه نفر محقق برجسته وزارت جهاد کشاورزی به انتخاب وزیر جهاد کشاورزی.

تبصره ۲ - رئیس سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی وزارت جهاد کشاورزی به عنوان دبیر هیأت امناء سازمان مذکور انجام وظیفه خواهد کرد.

تبصره ۳ - تشکیلات مؤسسه حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون، توسط وزارت جهاد کشاورزی تهیه و به هیأت امناء سازمان ارائه و پس از تصویب سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به اجرا درمی آید.

تبصره ۴ - کلیه واحدها و تشکیلات موازی با مؤسسه در وزارت جهاد کشاورزی از تاریخ تصویب تشکیلات این مؤسسه منحل و امکانات و وظایف آنها به مؤسسه منتقل می گردد.

تبصره ۵ - رئیس مؤسسه به پیشنهاد معاون وزیر و رئیس سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی و با حکم وزیر جهاد کشاورزی به این سمت منصوب خواهد شد.

تبصره ۶ - مؤسسه از نظر مقررات عمومی مالی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی تابع مقررات سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی می باشد.

ماده ۳ - ارقام گیاهی جدید چنانچه واجد شرایط زیر باشند ثبت می شوند:

الف - جدید بودن رقم () به شکلی که با ارقام ثبت یا شناخته شده قبلی از نظر خصوصیات ژنتیکی تمایز داشته باشد. ارقام تراریخته () نیز مشمول این بند خواهند بود.

ب - رقم جدید از نظر ژنتیکی و ظاهری و یا هر دو مورد یکنواخت باشد.

ج - خصوصیات رقم اعم از دورگ (هیبرید) و یا غیر دورگ (غیر هیبرید) در سالهای تولید و تکثیر ثابت بماند.

تبصره ۱ - ذخایر ژنتیک گیاهی اصلاح نشده و وحشی به عنوان ذخایر ملی تلقی گردیده و ثبت آنها تحت نام بخشهای غیردولتی مجاز نمی باشد. ثبت این گونه ذخایر بر اساس تقاضای دستگاههای دولتی تحت نام دولت جمهوری اسلامی ایران انجام خواهد شد.

تبصره ۲ - آئین نامه معرفی و ثبت ارقام گیاهی توسط مؤسسه تهیه و پس از تصویب هیأت امناء سازمان قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۳ - مؤسسه موظف است در صورت دریافت پیشنهاد از طرف دانشگاهها، مؤسسات تحقیقاتی و اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر نسبت به ثبت ارقام شناخته شده

قبلی (رایج) و رگه‌های خالص (لاین‌های خالص)، امیدبخش، رگه‌های نر عقیم (لاین‌های نر عقیم) و خویش آمیخته (اینبرد) که در تولید رقم نقش اساسی دارد، اقدام نماید.

تبصره ۴ - مؤسسه موظف است ثبت ارقام رایج کشور را در اولویت قرار دهد.

ماده ۴ - به منظور حصول اطمینان از این که بذر و نهال تولید شده حاصل از ارقام جدید دارای همان خصوصیات رقم در زمان ثبت آن می‌باشد و خصوصیات مورد نظر در زمان تکثیر، بوجاری و توزیع تغییر نیافته و از سلامت و استانداردهای تعیین شده برخوردار است، مؤسسه موظف است نسبت به انجام امور زیر اعمال نظارت نموده، بذر و نهال تولیدی را کنترل و گواهی نماید:

الف - تعیین اصالت ژنتیکی بذر و نهالهای تکثیر شده.

ب - سلامت بذر و نهال تولیدی.

ج - رعایت استانداردهای ملی یا بین‌المللی که اجرای آنها برای تولید بذر و نهال به طریق رسمی یا قانونی مورد پذیرش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است. سطح استاندارد ملی بالاتر از استانداردهای بین‌المللی تعیین خواهد شد.

ماده ۵ - ثبت ارقام اصلاح شده گیاهی باعث مالکیت معنوی و به منزله تعلق انحصاری بهره‌برداری اقتصادی از آن رقم به مدت حداکثر هجده سال به اصلاح کننده (حقیقی یا حقوقی) می‌باشد. هرگونه استفاده تجاری از ارقام ثبت شده منوط به کسب مجوز کتبی از اصلاح کننده است.

تبصره - به نژادگرانی که رقمی را به ثبت می‌رسانند، می‌توانند امتیاز انحصاری بهره‌برداری اقتصادی خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر واگذار نمایند.

ماده ۶ - به مؤسسه اجازه داده می‌شود:

الف - نسبت به صدور مجوز به واحدها و اشخاص حقیقی و حقوقی ذیصلاح که زیر نظر و با اخذ مجوز از مؤسسه به امر نظارت و کنترل و گواهی بذر و نهال در کلیه مراحل تولید و فرآوری بذر و نهال مبادرت می کنند، اقدام نماید.

ب - نسبت به صدور مجوز تولید برای واحدها و اشخاص حقیقی و حقوقی ذیصلاح که با نظارت مراجع ذی ربط به تولید بذر و نهال مبادرت می نمایند، اقدام نماید.

ج - جهت ارائه خدمات فنی، شناسائی ارقام، کنترل کیفی بذر و نهال و دیگر وظایف محوله براساس تعرفه‌ای که به تصویب هیأت امناء سازمان خواهد رسید، بخشی از هزینه‌های شناسائی و ثبت ارقام گیاهی و کلیه هزینه‌های کنترل و گواهی بذر و نهال رادریافت و به حساب اختصاصی مؤسسه نزد خزانه‌داری کل واریز و معادل آن را در بودجه سالیانه مؤسسه منظور نماید.

تبصره - ثبت ذخایر ژنتیکی اصلاح نشده تحت نام جمهوری اسلامی ایران بدون اخذ هزینه انجام خواهد شد.

د - استاندارد طبقات مختلف بذر پرورش ۳، (سوپرالیته)، مادری (الیته)، گواهی شده، دورگ (هیبرید) و غیره را تعیین و پس از تصویب هیأت امناء سازمان اعلام نماید.

ماده ۷ - موارد زیر تخلف محسوب و با متخلفان مطابق قوانین و مقررات رفتار خواهد شد :

الف - ثبت و معرفی ارقام ثبت شده متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر به نام خود.

ب - عدم رعایت اصول فنی مرتبط با تکثیر بذر و نهال که توسط مؤسسه ابلاغ شده و موجب ضرر و زیان به اشخاص حقیقی و حقوقی ذی نفع شود.

ج - عدم رعایت مقررات قرنطینه گیاهی کشور.

د - بهره‌برداری از ارقام ثبت شده بدون کسب مجوزهای قانونی از اشخاص حقیقی و حقوقی که رقم یاد شده به نام آنها ثبت گردیده است.

ه - تولید و تکثیر بذر و نهال برای عرضه به بازار بدون کسب گواهی مؤسسه.

تبصره - مراجع قضائی کشور مکلفند براساس شکایت مؤسسه و سایر اشخاص ذی نفع و گزارش کارشناسی مؤسسه یا سایر مؤسسات هم تراز به موضوع رسیدگی نموده و در صورت احراز تخلف، مرتکبین را به پرداخت جزای نقدی معادل یک الی سه برابر ضرر و زیان وارده و همچنین به پرداخت ضرر و زیان وارده به شاکی به نرخ زمان صدور حکم محکوم نماید.

ماده ۸ - مؤسسه به منظور جلوگیری از اختلاط ژنتیکی و برای تولید بذر و نهال باکیفیت مطلوب مناطق مناسب تولید ارقام مختلف بذر و نهال را شناسائی و معرفی می نماید.

ماده ۹ - وزارت جهاد کشاورزی موظف است تسهیلات لازم برای توسعه فعالیتهای تشویق و حمایت بخش خصوصی در جهت سرمایه گذاری در زمینه اصلاح، تولید، تکثیر، توزیع و صادرات بذر و نهال را فراهم نماید.

ماده ۱۰ - صادرات بذر و نهال در مقیاس تجاری منوط به اخذ گواهی از مؤسسه با رعایت مقررات قرنطینه می باشد.

ماده ۱۱ - از تاریخ تصویب این قانون ورود انواع بذر و نهال در سطح تجاری پس از کسب مجوز وزارت جهاد کشاورزی با رعایت مقررات قرنطینه کشور و استانداردهای بذر و نهال صورت خواهد گرفت.

تبصره - ورود نمونه های آزمایشی ارقام گیاهی خارجی جهت انجام تحقیقات در مؤسسات و مراکز تحقیقاتی دولتی و غیردولتی برای استفاده در تحقیقات و بررسی سازگاری، از این قانون مستثنی می باشد.

ماده ۱۲ - به منظور دستیابی به فناوری جدید و بهره برداری از توانمندیهای علمی موجود در عرصه بین المللی و تبادل اطلاعات و فراهم آوردن بستر لازم جهت فعالیتهای تحقیقاتی به مؤسسه اجازه داده می شود با رعایت مقررات مربوط، به عضویت سازمانهای زیر در آید:

اتحادیه بین‌المللی تجزیه بذر (ایستا) (International Seed Testing Association (ISTA)

اتحادیه بذر آسیا و اقیانوسیه (IPSA) (Asian Pacific Seed Association)

واحد بذر سازمان توسعه و همکاریهای اقتصادی

Cooperation Organization for Economical Cooperation and Development
Seed Scheme

اتحادیه بین‌المللی حفاظت از ارقام جدید گیاهی

(International Union for Protection of Plant New Varieties (UPOV)

شبکه بذر غرب آسیا و شمال آفریقا

(West Asia and North Africa Seed Network (WANA Seed Network)

ماده ۱۳ - وزارت جهاد کشاورزی موظف است گزارش عملکرد سالیانه موضوع این قانون را تهیه و به دولت و کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۴ - آئین‌نامه‌های اجرائی این قانون حداکثر سه ماه از تاریخ تصویب توسط وزارت جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر چهارده ماده و چهارده تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۲.۵.۸ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

مهدی کروبی

توسط هیئت وزیران

آیین نامه اجرایی قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال ابلاغ شد

تهران- خبرگزاری ایسکانیوز: هیات وزیران، آیین نامه اجرایی قانون ثبت ارقام گیاهی، کنترل و گواهی بذر و نهال را به منظور نهادینه کردن نظام کنترل ارتقای کیفیت و سلامت بذر و نهال و فراهم آوردن زمینه حضور بخش خصوصی در فعالیت های مربوط به آن را به وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ کرد.

به گزارش روز چهارشنبه باشگاه خبرنگاران دانشجویی ایران "ایسکانیوز" به نقل از پایگاه اطلاع رسانی دولت، هیات وزیران در بخش اول این آیین نامه به تعریف و توضیح کلیات و معانی به کار رفته در این آیین نامه شامل قانون، موسسه، وزارت، هیئت امناء، سازمان، استانداردهای ملی، آزمایشگاه، رقم، ثبت، به نژادگر، هسته اولیه، اصالت ژنتیکی، بذر، طبقات بذر، بذر به نژادگر، بذر پایه، بذر سوپر الیت، بذر مادری، بذر گواهی شده، مواد رویشی قابل تکثیر، نهال، واحد تولید، بذر، نهالستان، تولیدکننده، گواهی، شناسه، مجوز تولید، مجوز کنترل و نظارت، ظرف، تجزیه بذر، مناطق مناسب، خلوص ژنتیکی، خلوص فیزیکی، بازرسی و مسئول فنی.

در بخش دوم این آیین نامه شرایط تولید بذر و نهال ذکر شده که در بخشی از آن آمده است: متقاضیان تولید بذر و نهال یا مواد رویشی قابل تکثیر باید شخصاً واجد شرایط حرفه‌ای تعیین شده توسط موسسه باشند و یا نسبت به معرفی مسوول فنی واجد شرایط اقدام نمایند.

در ماده ۳ این آیین نامه آمده است: موسسه موظف است شرایط متقاضیان تولید بذر، نهال، مواد رویشی قابل تکثیر و واحدهای تولیدی آنان را براساس اصول و ضوابط فنی مقرر بررسی نموده و در صورت احراز شرایط نسبت به صدور مجوز تولید اقدام نماید.

همچنین در ماده ۶ این آیین نامه آمده است: مسوولیت صحت کلیه اطلاعات درج شده بر روی شناسه بر عهده تولیدکننده می‌باشد و استفاده از شماره مجوز تولید و نشانه موسسه در هر حال رافع مسوولیت های حقوقی ناشی از عدم رعایت ضوابط و دستورالعمل های اعلامی موسسه توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی نبوده و با متخلفان طبق قوانین و مقررات مرتبط رفتار خواهد شد.

در آیین نامه ابلاغی معاون اول رئیس جمهور آمده است: تولیدکننده موظف است براساس دستورالعمل های موسسه، امکان نمونه برداری از تمامی بذر، مواد رویشی قابل تکثیر و نهال تولیدی را برای نماینده موسسه فراهم کند.

در ماده ۱۵ این آیین نامه نیز مذکور است که ضوابط و روش های مربوط به تعیین خصوصیات کیفیت و سلامت بذر و نهال و اصالت ژنتیکی بذرهای گواهی شده باید مطابق با مقررات پذیرفته شده سازمان های تخصصی بین المللی یا استانارد ملی از جمله اتحادیه بین المللی تجزیه بذر باشد .

طبق این آیین نامه، موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال موظف است ساز و کارهای لازم را برای تشویق و حمایت از توسعه فعالیت های بخش غیر دولتی در زمینه اصلاح ارقام، تولید، تکثیر، فرآوری، کنترل و نظارت، عرضه و صادرات بذر، نهال یا مواد رویشی قابل تکثیر تهیه نموده و برای تصویب به وزارت ارائه نماید .

وزارت کشاورزی نیز به منظور توسعه فعالیت های بخش غیر دولتی در جهت سرمایه گذاری در زمینه اصلاح ارقام، تولید، تکثیر، فرآوری، کنترل و نظارت، توزیع و صادرات بذر، نهال یا مواد رویشی قابل تکثیر تسهیلات لازم را به اشخاصی که واجد صلاحیت های فنی لازم از سوی موسسه باشند ارائه خواهد داد. د/۲۰۷/ ۱۴۴/۱۲۰